

O knize

Hledání „nadsmyslové pravdy“ a „tajného vědění“ se stalo masovým jevem. Nezřídka je to však svého druhu útěk od reality. Hugo Stamm ve své nové knize poukazuje na zneužívání a výstřelky tohoto fenoménu. Kriticky se zabývá poselstvími médií, astrálním cestováním, bilokací, transmutací, „zákony univerza“, „kosmickými energiemi“ a „světelnou potravou“ a dovozuje, že ani „pozitivní myšlení“ není zcela neškodné. Dále se autor zabývá otázkou, zda mají duchovní léčitelé skutečně nadpřirozené síly a jsou schopní vyléčit rakovinu.

Je to nanejvýš osvícená a informativní kniha, která je zároveň obhajobou skutečné spirituality a sociální zodpovědnosti.

O autorovi

Hugo Stamm, narozený 1949 v Schaffhausenu, vystudoval filozofii na univerzitě v Curychu a od roku 1975 je redaktorem *Tages-Anzeiger*. Uveřejnil řadu publikací k problematice sekt, v roce 1982 vyšla mj. *Scientology – Seele im Würgegriff* (*Scientologie – rdošení duše*), v roce 1995 *VPM – Seelenfalle* (*VPM – Past na duši*) a v roce 1998 *Im Bann der Apokalypse* (*V zajetí apokalypsy*).

1. kapitola

Mezi bludem a spásou

Teze této knihy zní: Radikální formy nové esoteriky mají už jen málo společného s opravdovou mystikou. Proto nejprve několik provokativních otázek:

Je esoterika tajným vědáním a klíčem k „univerzálním zákonům“? – Nebo vedou esoterická učení a esoterické rituály do nebezpečného světa preludů?

Je esoterika novým náboženstvím, které umožňuje „velkou transformaci“ a „nové vědomí“? – Nebo se esoterici nechávají zaslepit okultními bludy?

Je „božské“ v člověku skryto a čeká jen na to, aby bylo probuzeno nadsmyslovými rituály? – Nebo esoterika probouzí fantazie o všemocnosti, které živí touhu po novém nadčlověku?

Láme esoterika pouta pozemského vězení? – Nebo se za ní skrývá fašistoidní ideologie?

Dokáží duchovní léčitelé skutečně vyléčit AIDS a rakovinu? – Nebo jsou spoluvinní na smrti svých pacientů?

Esoterici se dnes pohybují v rámci tohoto širokého spektra. Hledání nadsmyslových jevů může být neškodným počínáním. Na druhou stranu však nekompromisní a radikální směry a myšlenky skrývají značná nebezpečí pro psychické a částečně i fyzické zdraví. Je proto naléhavě nutné se seznámit s nejnovějším vývojem západní esoteriky a odhalit její výstřelky.

Aby nedošlo k nedorozumění, je třeba důrazně prohlásit, že v této knize nejde o propagaci vědecky orientovaného, racionálního nebo mechanistického obrazu světa. Duchovní

hledání a hlad po mystice, které se v posledních třiceti letech výrazně manifestují, je třeba uvítat. Hledání nového smyslu života, které započala moderní esoterika a hnutí *new age*, vyvolalo důležité impulsy v mnoha oblastech života a u mnoha lidí znamenalo rozšíření vědomí. Postulát seberealizace rozšířil mystický horizont hledačů duchovna. Esoterická vlna však vedla rovněž k takovým výstřelkům a vedlejším jevům, které jsou v příkrém rozporu se skutečnou mystikou a původními duchovními cíli. Extrémní formy nové esoteriky se velmi vzdálily svým původním postulátům. Cílem této knihy je rozkrýt tyto rozpory.

Esoterika se stala masovým jevem a náhražkou náboženství. Náš každodenní život i jazyk je prosycen esoterickými a nadmyslovými představami. Astrologie se stala společenskou hrou. Mnozí lidé na Západě hledají svůj „niterný střed“ a duchovní energii. Meditují, usilují o celostní vědomí, praktikují Bachovu květovou terapii, kupují si léčivé kameny a věří, že příroda je dokonalá, jen člověk se jí odcizil. Tak jsou dnes esoteriky více či méně miliony lidí.

Titulem knihy „Pozor esoterika“ nechceme varovat před těmito umírněnými formami esoteriky. Autor chce naopak varovat před radikálními esoterickými výstřelky – astrálním cestováním, bilokací, transmutací, radikálním karmickým učěním, světelnou potravou, vírou v „zákony univerza“ a „kosmickou energii“ atd. (Tyto pojmy jsou vysvětleny v následujících kapitolách a rovněž ve slovníčku pojmů.) Dokonce i tak nevinně znějící „pozitivní myšlení“ je na pováženou, protože touto technikou ovlivňování se člověk chce stát bohem, jak si dále ukážeme.

Skutečná mystika křesťanského a východního ražení se naopak projevuje velmi tiše. Mystikové hledají klid, pohroužení, cestu k nitru. Mystika znamená rozplynutí já, zanícení, pokoru, skromnost. K poznání boha člověk nepotřebuje spektakulární nadpřirozené koncepty spásy a rituály, jaké nabízí moderní esoterika. Ta sice usiluje stejně jako mystika o „vyšší vědění“ a duchovní osvobození, ale s mystickými jevy zachází

jako s konzumním zbožím. Poznání boha si lze dnes koupit: Esoterici se v seminářích mohou stát šamany, při návratech do minulých životů údajně zjistí, odkud pocházejí, při astrálním cestování navštěvují vzdálené planety a nahlízejí do budoucnosti a při seancích s médii prý navazují kontakt s božskou bytostí.

Ale i umírnění esoterici se musí mít na pozoru, aby v touze po „nadsmyslových zázracích“ nepropadli spekulativním idejím moderní esoteriky. Zabývání se nadpřirozenými jevy a rituály může získat svou vlastní dynamiku, která duchovní hledače zavede do světa zdání. Hranice mezi skutečnou mystikou, neškodnými esoterickými představami a okulními bludy jsou plynulé.

Některé oblasti esoteriky skutečně nabývají stále extrémnějších forem. Domnívá-li se někdo, že se může žít „kosmickým světlem“ a tudíž už nepotřebuje jíst, zahrává si se životem. Věří-li člověk, že může dopravit své „astrální tělo“ na libovolné místo ve vesmíru, čekají ho pravděpodobně stupňující se psychické problémy. Ten, kdo věří, že je v životě všechno předurčeno a lidé musejí pykat za hříchy z minulých životů, se vystavuje nebezpečí, že propadne ochromující bezmoci. Člověk, který věří, že může při návratu do minulých životů cestovat desítky tisíc let do minulosti, podrývá hranice své psychiky. A ten, kdo praktikuje magické rituály, může vyvolat duchy, kterých se už nezbaví.

Masový fenomén esoteriky dnes slouží především k tomu, aby lidé nasýtli potřebu a touhu po nadsmyslnu a potlačili úzkost. Člověk, který si nasadí esoterické brýle, vidí svět skrze zamžené sklo, problémy a rozpory mizí. Esoterické hledání tajného vědění často probouzí nezralou a nereflektovanou touhu po ráji a podporuje útek od reality.

Dorothee Sölle kritizuje ve své knize „Mystik und Widerstand“ (Mystika a odpor) i „rychloukvašenou“ spiritualitu: „Před lety mi indiánský šaman vyprávěl o studentech, kteří v létě po stovkách přicházejí do rezervací, aby absolvovali potní chýše a rituální tance. Nazýval je ‚duchovními sirotky‘.

Jeich hlad po duchovnu je třeba brát vážně, ne však tento „rychlokvašený“ způsob, jakým se ho snaží ukojit.“ Přívrženci hnutí *new age* by význam vazeb a tradice nepochopili: „Mnozí z nich ve velice krátké době opakovaně mění svého guru, skupinu i rituál. Jednou jsou to kameny, pak zase holotropní dýchání!“

I známý anglický mystik Alan Watts si ve své knize „Die sanfte Befreiung“ (Nenásilné osvobození) dobírá bezradné hledače duchovna: „Poletují od skupiny ke skupině a hledají kdovíco, snad magické vědění, které dokáže vyřešit všechny jejich problémy a osvobodí jejich duše od strachu. Občas se domnívají, že už to v tom či onom ismu našli, ale jak podivný je to způsob pochopení tajemství života! Není snad mnohem pravděpodobnější, že tajemství života lze nalézt v životě samém, a ne v doktrínách a idejích o životě?“

Esoterika je odpovědí na ducha doby. Předkládá nám svět úhledně zabalený, v němž údajně lze „zázraky“ naprogramovat. Kdo však bez předsudků usiluje o náboženské nebo mystické poznání, nevyžaduje žádný praktický užitek a už vůbec ne zázrak. Žádný seriózní duchovní hledač si nedovolí nárokovat pro sebe a své materiální blaho „vyšší vědomí“ nebo „kosmické zákony“. Osvícení (ať už se tím rozumí cokoliv) je v nejlepším případě dalekým cílem. Vážně se vyrovnávat s náboženskými a mystickými otázkami je úkol na celý život, který by měl být nezávislý na čase a užitku.

Moderní esoterika naopak váže duchovní rituály stále víc na materiální cíle „hmotné matérie“.

Přesto, nebo naopak právě proto zažívá moderní esoterika nevídané vítězné tažení a fascinuje miliony lidí. Obchod s nadsmyslovými jevy se stal obrovským komerčním trhem. Nabídku tvoří terapie, workshopy, čtení aury, návraty do minulých životů, meditace, knihy a obrovský arzenál esoterických pomůcek. Spasitelé, reinkarnační terapeuti, jasnovidci, interpreti aury, média, vykladači osudů, astrologové, mistři reiki, šamani a čarodějnice nacházejí vděčné zákazníky, kteří s esoterickými službami spojují velké osobní naděje. A jsou až příliš

ochotní pěstovat kolem „zasvěcenců“ a „jasnovidných médií“ kult hvězd. „Tajné vědění“ se dnes stalo konzumním zbožím.

Umírnění esoterici se musí mít také na pozoru, aby se nedali radikálními křídly esoterické scény instrumentalizovat. Radikální esoterici připomínají svým pojetím přírodně-náboženských a národně-rasových idejí a starogermánského kultu fatálním způsobem spasitelské představy nacionálního socialismu. Nejrůznější esoterické kroužky dnes skutečně vykazují nacistické tendence. Tyto politické souvislosti a pozadí většina esoteriků nezná. Tím spíše se musejí informovat, aby nepodporovali ultrapravicový trend jistých esoterických kruhů.

Vážné hledání mystického poznání nechce tato kniha v žádném případě zpochybňovat. Filosofické a náboženské vlivy z dalekého Východu, jimiž se esoterika rozhodujícím způsobem inspirovala, ovlivnily velmi plodně západní myšlení. Uspokojení duchovních potřeb je důležitým aspektem rozvoje osobnosti. Esoterika přispěla i k tomu, že se dnes mnoho lidí snaží nábožensky emancipovat a zkouší nové formy spirituality. Zdá se skutečně naléhavě nutné čelit extrémním globalizačním trendům, individualistickým tendencím a materiálnímu nasměrování západních civilizací novými mystickými hodnotami, které by pomohly poněkud brzdit egocentrické a narcistické snahy společnosti.

Nejnovější trendy moderní esoteriky jsou však málo způsobilé nacházet „pravdu“ a docilovat sebepoznání. Na trhu s esoterikou se dnes pohybují tisíce mistrů a médií, kteří redukují komplexní realitu na jednoduché vzorce a vyhlašují, že mají recept na spásu. Kromě toho slouží mnohé esoterické rituály a disciplíny jen tomu, aby podpořily fantazie o všemocnosti a v rekordním čase uspokojily mystické tužby. Stále více jde o uspokojování světských potřeb pseudomystickými metodami a praktikami. Deficity, psychické problémy a úzkosti se vysvětlují nadsmyslovými jevy a mají se rychle odstranit. Protože v „duchovním“ nebo esoterickém světě neexistují hranice, víra v nadlidské možnosti a zázraky jen kvete. Ve středu pozornosti je esoterik jako zákazník, ne jako člověk, který hledá pravdu.

2. kapitola

Sestup do vyšších světů – čtyři příklady pádu

Víra v esoterické jevy neovlivňuje jen náboženské vědomí, vystupňovaná víra v extrémní nadsmyslové ideje může nepříznivě ovlivnit rozvoj osobnosti a negativně se projevovat v běžném životě. Zvláštní opatrnosti je třeba, aplikují-li se esoterické terapie a rituály ke zvládnutí psychických problémů. Kdo chce proniknout do nadsmyslových hraničních oblastí, měl by být víceméně psychicky vyrovnaný. Mystické nebo magické síly často nelze kontrolovat. Existuje proto nebezpečí, že se při zabývání spornými nadsmyslovými jevy osobní problémy vyostří. Na čtyřech případech ze života chceme demonstrovat, že ne všechno, co se dnes chápe jako esoterika, je neškodné. Bezesporu to nejsou zcela běžné případy, lze na nich ovšem exemplárně ozřejmit hrozící nebezpečí. Člověk, který přikládá nadsmyslovým představám a spásnosným učením velký význam, se musí vyvarovat zaslepení, jež může vést k odcizení v každodenním životě, ztrátě smyslu pro realitu a posunech ve vnímání. Esoterických duchů, které člověk vyvolá, se nedokáže vždycky zbavit.

Útěk do klamného světa

Karin, matka dvou malých synů, se jako žena v domácnosti necítí naplněná. Její muž Robert je úspěšný muž, služebně létá po celém světě a práce je pro něj náplní života. Karin naopak vnímá svůj každodenní život jako monotónní a jed-

Indický filozof Jiddu Krishnamurti (1895–1986), který je mnohými esoteriky uctíván jako guru, výslovně varuje před sebeklamem, připoutáním k mistrům a spasitelským učením odtrženým od reality. Ve své knize „Leben!“ (Život!) píše, že pravda nemůže být nikdy zprostředkována mistry a spásnými učenými, nýbrž jí člověk může dosáhnout jen skrze sebe sama: „Zda existují či neexistují mistři, zda se zasvěcenci, žáci a tak dále skutečně tak liší, není vůbec důležité, důležité je pouze to, aby člověk poznal sám sebe... Bez sebepoznání člověk beznadějně propadne iluzím. Je dětinské nechat si vysvětlit a slepě uvěřit tomu, že jsem takový či onaký. Je proto nutné mít se na pozoru před každým, kdo člověku slibuje odměnu na tomto či onom světě.“ Ještě zřetelněji se tento mystik vyjadřuje na jiném místě: „Štěstí, kterým nás obdaruává pravda, nám zůstane zapovězeno, jestliže neučiníme pokus najít své já. Duchovní připoutání všechny takové pokusy znemožňuje, je to v podstatě jistý druh duchovní lenosti. Kdo se připoutá, chce pro sebe zužítkovat cizí zkušenost a to ho beznadějně zavede do slepé uličky... Kdo se připoutá, nikdy nebude účasten oné svobody, která jediná je zdrojem pravdy.“

I anglický mystik Alan Watts, rovněž uctíváný v esoterických kruzích, varuje ve své knize „Die sanfte Befreiung“ (Ne násilné osvobození) před nebezpečím „přebujelého ega“. Četba a praktikování mystických idejí může moderního západního člověka přivést k tomu, že „ze svého ega učiní boha místo toho, aby ego našel v bohu“. Když člověk víru v božské v sobě aplikuje na své já, s největší pravděpodobností se dočká duchovního fiaska, „přebujení svého ega na velikost boží“. Právě to si ale východní filozofie nepřaje, píše Watts.

Nejnovější trendy moderní esoteriky však nedávají mnoho naděje, že by se mohla prosadit skutečná mystika a esoterické výstřelky byly potlačeny. Esoterické fenomény nabývají stále podivnějších forem. Mnozí esoterici se nechávají zaslepit přehnanými a nerealistickými sliby a honbou za nadpřirozenými efekty a zrazují tak opravdovou mystiku.